

تحلیل محتوای کتاب فارسی چهارم ابتدایی براساس ۴ شاخص فرای ، گانینگ ، فلش ، لافلین

بتول ذاکری سولقانی^۱ ، حمیده اسد زاده دیزماری^۲

^۱ کارشناسی ، آموزش ابتدایی ، تربیت معلم شهید بهشتی بندرعباس

اداره آموزش و پرورش شهرستان میناب ، آموزشگاه شاهدشهیدعلی دهبان فرد

^۲ کارشناسی ، آموزش ابتدایی ، دانشگاه الزهرا فرهنگیان تبریز

آداره آموزش و پرورش شهرستان تبریز ، آموزشگاه نرجس

چکیده :

هدف از مقاله حاضر، سنجش و ارزیابی کتاب فارسی پایه ی چهارم ابتدایی است که در آن سعی شده تا با استفاده از فرمول خوانایی فرای ، گانینگ ، فلش و لافلین که از روش های کمی تحلیل محتواست ، سطح خوانایی کتاب مذکور و میزان رعایت اصل ساده به دشواری و سطح سنی و کلاسی و در نهایت تناسب این کتاب با توانایی فراگیران مربوطه سنجیده شود . بدین منظور سه نمونه متن یک صد کلمه ای از ابتدا ، وسط و انتهای کتاب فارسی که شامل ۱۷ درس و ۱۵۲ صفحه است به صورت تصادفی و جداگانه برای هر کدام از شاخص ها انتخاب شد و اطلاعات موجود در آن براساس شاخص های مورد نظر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت . بنابر نتایج بدست آمده تعیین گردید که سطح خوانایی کتاب با توانایی فراگیران این پایه مناسب نیست . همچنین در سلسله مراتب مطالب اصل ساده به دشواری رعایت نشده است علاوه براین سطح سنی و کلاسی دراین کتاب برای فراگیران پایه چهارم مناسب نمی باشد.

کلید واژه ها :

فرمول خوانایی فرای ، گانینگ ، فلش و لافلین ، سطح خوانایی ، کتاب چهارم ابتدایی ، تحلیل محتوا

مقدمه :

کتاب درسی یکی از مهم ترین مراجع و منابع یادگیری دانش آموزان در هر نظام آموزشی است و در ایران نیز یکی از مهم ترین نقش ها را در برنامه های درسی ایفا می نماید . به عبارت دیگر ، در ایران بیشتر فعالیت های آموزشی در چارچوب کتاب درسی صورت می گیرد و بیشترین فعالیت ها و تجربه های آموزشی دانش آموز و معلم حول محور آن سازماندهی می شود . این واقعیت باعث شده است که صاحب نظران و پژوهشگران ، بررسی محتوای آموزشی دوره های تحصیلی را با توجه به نیازهای فراگیران مورد بررسی و تحلیل قرار دهند . این بررسی ها و تحلیل ها به برنامه ریزان و مولفان کتاب های فراگیران مورد بررسی کمک می کند تا در هنگام تهیه ، تدوین ، و یا انتخاب کتاب درسی برای دوره های تحصیلی - واز جمله در مورد کتاب های دوره ی ابتدایی که موضوع بحث این مقاله است تصمیم های صحیحی را اتخاذ نمایند . نوعی از تحلیل که برای برنامه ریزان درسی ، مولفان ، و تصمیم گیرندگان برنامه درسی دوره ی تحصیلی ابتدایی بسیار مفید و ضروری است ، " تحلیل محتواست " یعنی نوعی از تحلیل که کمک می کند تا مفاهیم ، اصول ، انگیزه ها ، نیاز ها ، نگرشها ، و کلیه ی اجزای مطرح شده در محتوای آموزشی و پرورشی کتاب ها مورد بررسی علمی و عملی قرار گرفته و با اهداف برنامه های درسی دوره ابتدایی مقایسه شوند . یک تحلیل گر محتوایی با یک برنامه ریزی درسی از طریق تحلیل محتوا می تواند پیام های نهفته در داستان های ساده یا متون کتاب درسی را با اهداف برنامه مورد بررسی قرار دهد . همچنین می توان از طریق تحلیل محتوا ، گرایش ها یا جانبداری های پنهان و آشکار را در متون برنامه تعیین کنند . (یارمحمدیان ، ۱۳۷ - ۱۴۸ - ۱۴۹) کتاب فارسی مهارت های خوانداری به قلمرو دریافتی و ادراکی زبان مربوط می شود بنابراین لازم است در فرآیند یاددهی یادگیری عناصر و ریز مهارت های خوانداری آموزش داده شوند تا زبان آموز را پس از درک و دریافت درست به تفکر در لایه های زیرین متن